

Befektetés a jövőbe

**- Tájékoztató rendezvény -
Fenntarthatósági ismeretek
2010. április 1.**

„A leghátrányosabb helyzetű kistérségek fejlesztési és együttműködési kapacitásainak megerősítése”
ÁROP-1.1.5/C

„Bátor Nyírbátor” - Térségfejlesztési kapacitások megerősítése a Nyírbátori Kistérségben
A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósul meg

Európai Unió környezetpolitikája

- A környezetpolitika forrásai:
  - Nemzetközi egyezmények
  - Környezetpolitikai elvek
  - Különböző stratégiák*
- A környezetpolitika eszközei:
  - Jogi szabályozás
  - Gazdasági eszközök
  - Társadalomnak adott jogok
  - Jó döntéshozás
  - Jó végrehajtás

„Bátor Nyírbátor” - Térségfejlesztési kapacitások megerősítése a Nyírbátori Kistérségben ÁROP- 1.1.5/C
A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósul meg.

Európai Unió környezetpolitikája Eszközök

1. Jogi eszközök
  - Horizontális szabályozás
    - Stratégiai környezeti vizsgálat
    - Környezeti hatásvizsgálat
    - Környezettudatos irányítás
    - Állampolgári jogok
  - Környezeti elemek védelmének jogszabályai
    - Zaj, víz, levegő
    - Fajok, élőhelyek
    - Hulladék, vegyi anyagok
2. Gazdasági szabályozók
  - Környezetvédelmi adók, díjak
  - Kibocsátás kereskedelem
  - Pénzügyi támogatások (agrárkörnyezetvédelem, LIFE)
  - Öko - címkézés
3. Együttműködés a társadalom szereplőivel
4. Bizottsághoz benyújtott panaszok
5. Környezetvédelmi Akció Programok - Jelenleg a VI. Környezetvédelmi Akcióprogram, 2001-2010*

„Bátor Nyírbátor” - Térésfejlesztési kapacitások megerősítése a Nyírbátori Kistérségben ÁROP- 1.1.5/C
A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósul meg.

Európai Unió környezetpolitikája- alapelvek

- Magas szintű védelem
- Elővigyázatosság elve (problémák elkerülése)
- Megelőzés elve (a szennyezést annak forrásánál kell kezelni)
- A szennyező fizet elv
- A környezeti szempontok integrálása (horizontális szempont)
- A szubszidaritás elve (különböző politikai, döntési szintek együttműködése)
- Fenntartható fejlődés
- Partnerség elve (párbeszéd és együttműködés)

„Bátor Nyírbátor” - Térésfejlesztési kapacitások megerősítése a Nyírbátori Kistérségben ÁROP- 1.1.5/C
A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósul meg.

Definíciók: Környezetvédelem és fenntartható fejlődés

- Környezetvédelem – szektorszemléletű megközelítés a környezeti károk megelőzése, csökkentése és kompenzálása érdekében
- Fenntartható fejlődés – a környezet és fejlődés kérdéseit integráló filozófia, politika, gyakorlat, amelynek célja, hogy a jelen nemzedékek szükségleteik kielégítése közben, ne korlátozzák a jövő generációk lehetőségeit

„Bátor Nyírbátor” - Térségfejlesztési kapacitások megerősítése a Nyírbátori Kistérségben ÁROP- 1.1.5/C
A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósul meg.

Környezeti szempontok a tervezéshez és döntéshozáshoz I.

- A természeti erőforrások fenntartható használata
  - Anyag és energiafelhasználás minimalizálása
  - Anyag és energiafelhasználás hatékonyságának növelése
  - Megújuló erőforrások használatának előtérbe helyezése
  - Megújítható erőforrások megújuló képesség szerinti használata
  - Szállítási, anyagmozgatási igény minimalizálása
  - Hulladékok keletkezésének elkerülése, termelési ciklusok működtetése
  - Helyi erőforrások használatából visszajuttatni a megőrzésre
  - Erőforrás használat kisajátításának megszüntetése
  - Helyi kulturális sajátosságok figyelembe vétele
  - Emberi egészség megőrzése

„Bátor Nyírbátor” - Térségfejlesztési kapacitások megerősítése a Nyírbátori Kistérségben ÁROP- 1.1.5/C
A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósul meg.

Környezeti szempontok a tervezéshez és döntéshozáshoz II.

- A jó környezetállapot biztosítása
  - Természetes anyagok használata
  - Szennyezőanyag kibocsátás minimalizálása
  - Toxikus hatások elkerülése, tiltása
  - Hulladékok keletkezésének minimalizálása
  - Hulladék újra-használat /hasznosítás, biztonságos elhelyezés
  - Veszélyes hulladékok keletkezésének elkerülése
  - Épített kultúra megőrzése
  - Környezeti kockázatok elkerülése

„Bátor Nyírbátor” - Térségfejlesztési kapacitások megerősítése a Nyírbátori Kistérségben ÁROP- 1.1.5/C
A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósul meg.

Környezeti szempontok a tervezéshez és döntéshozáshoz III.

- A természetes térszerkezet megőrzése
  - A tevékenység helyigényének minimalizálása
  - A tevékenység hatásterületének minimalizálása
  - Természetes élőhelyek, védett területek elkerülése
  - Ökológiai hálózat figyelembe vétele
  - Zöldmezős beruházások elkerülése, barnamezős beruházások előtérbe helyezése
  - Eredeti állapot helyreállítása tevékenység felhagyása után
  - Tájképi sajátosságok, hagyományos tájhasználat figyelembe vétele
  - A fejlesztések színhelyének használata az ökológiai adottságok szerint történjen

„Bátor Nyírbátor” - Térségfejlesztési kapacitások megerősítése a Nyírbátori Kistérségben ÁROP- 1.1.5/C
A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósul meg.

Az esélyegyenlőség és a fenntarthatóság, mint horizontális elvárások

Miért horizontális szempont a környezetvédelem?

Létező környezeti és társadalmi problémáink korábbi döntéseink, cselekedeteink következményei

Fejlesztési döntéseink meghatározzák a jövő környezeti állapotát, a környezet és fejlődés ügye nem szétválasztható

Úgy kell döntenünk, hogy cselekedeteink ne vezessenek környezeti és társadalmi problémákhoz

Az ÚMFT keretében megvalósítandó minden projektnek hozzá kell járulnia a fenntarthatóság és az esélyegyenlőség biztosításához!

➤Az EU támogatások igénylésének kötelező feltétele **mindkét kategóriában** legalább **egy szempont** vállalása (1083/2006/EK rendelet)

➤A vállalatokat figyelembe kell venni a pályázatok

Tervezése

Elbírálása és

Végrehajtása során egyaránt

„Bátor Nyírbátor” - Térségfejlesztési kapacitások megerősítése a Nyírbátori Kistérségben ÁROP- 1.1.5/C
A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósul meg.

A horizontális elvárások érvényesítésének célja

- Olyan értékelési rendszer kialakítása mely:
  - Mérhető
  - Számon kérhető
  - Összehasonlítható
  - Könnyen ellenőrizhető
  - **Jogosultsági szempont vs. szakmai szempont**
- A horizontális kritériumok alkalmazásának előírásával elérendő célok:
  - A horizontális szempontból **többletértéket** nyújtó projektek nyerjenek kedvező elbírálást, ezáltal
  - A **társadalmilag, gazdaságilag** illetve **fenntarthatósági** szempontból **hasznosabb** pályázatok kerüljenek kiválasztásra
  - a **horizontális szempontok alkalmazása** integrálódjon a közoktatási intézmény mindennapi működésébe
  - **Többletpontokhoz** juthat a pályázó

„Bátor Nyírbátor” - Térségfejlesztési kapacitások megerősítése a Nyírbátori Kistérségben ÁROP- 1.1.5/C
A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósul meg.

Az esélyegyenlőségi és fenntarthatósági elvek érvényesülésének értékelése

Általánosan érvényes szabályok:

- Pályázó és a projekt értékelése egyaránt
- A Fenntarthatósági útmutató általános, minden OP-ban egységes
- Legalább egy kategóriában szükséges vállalást tenni
- 92 különféle alternatíva közül lehet választani, amelyet az adott IH-nak minden kiíráshoz specifikálni (szűkíteni) kell
- Az adott területen belül **konkretizálni kell a vállalásokat**
- **Minimum 1 pont** elérése szükséges => ha nem, a pályázat **nem támogatható**
- **Maximum 5 pont adható** => többletvállalások esetén is max. 5 pontot lehet elérni
- A **már meglévő** fenntarthatósági illetve esélyegyenlőségi **intézkedésekért is jár pont**
- A többi szempont esetében a meglévő értékekhez képesti **pozitív irányú elmozdulás** a cél
- A többletvállalást **meg kell valósítania** és a megvalósulás tényének igazolhatónak kell lenni
- A horizontális szempontok akkor tekinthetők **teljesítettnek**, ha a **projekt fenntartás végéig fenntartja** a megadott vállalását

„Bátor Nyírbátor” - Térségfejlesztési kapacitások megerősítése a Nyírbátori Kistérségben ÁROP- 1.1.5/C
A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósul meg.

Fenntarthatósági kategóriák:

- I. Környezettudatos menedzsment és tervezés
- II. Fenntartható fejlődést szolgáló megvalósítás és fenntartás

A fenntarthatóság szempontjait szem előtt kell tartani a projekt tervezésében, a projekt kivitelezésekor (telepítés, létesítés, építés) a projekt eredményeinek fenntartásában (működtetés), illetve a projekt tevékenység felhagyásakor.

„Bátor Nyírbátor” - Térségfejlesztési kapacitások megerősítése a Nyírbátori Kistérségben ÁROP- 1.1.5/C
A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósul meg.

Fenntarthatósági stratégiák

Olyan szervezeti stratégiák szükségesek, amelyek **a szervezetek környezeti és társadalmi felelősségét** erősítik.

A jogi szabályozások betartásán túl a fenntartható fejlődést biztosító beruházások és üzleti gyakorlat

- hozzájárulhat a gazdálkodó szervezetek versenyképességéhez,
- jobb eredmény érhető el az üzlet minden szintjén,
- előnyösen befolyásolja a menedzsment gyakorlati lépéseit,
- javítja a munkakörülményeket, az egészségügyi és biztonsági kockázatokat, a szervezet partnereivel való kapcsolatait, a versenyben elfoglalt helyét.

Az önkormányzatok számára a fenntarthatóság figyelembe vétele településszervezési szinten egy jól összpontosított, társadalmi, gazdasági és környezeti szempontok összehangolását jelentő politikát jelent, intézményi szinten pedig környezetvédelmi példamutatást.

„Bátor Nyírbátor” - Térségfejlesztési kapacitások megerősítése a Nyírbátori Kistérségben ÁROP- 1.1.5/C
A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósul meg.

„Kötelezően megadandó fenntarthatósági indikátorok (jogosultsági kritérium)”

A pályázaton való részvétel feltétele (jogosultsági kritériuma), hogy a pályázó **6 fenntarthatósági indikátorra** vonatkozóan adatokat szolgáltatasson, amelyek a következők:

- Fajlagos vízfelhasználás mértéke (teljes vízfelhasználás [m³] / termelés egysége [változó])
- Fajlagos energiafelhasználás mértéke (teljes energiafelhasználás [kWh] / termelés egysége [változó])
- Üvegházhatású anyagok kibocsátásának mértéke (CO₂e) [t/év]
- Ártalmatlanításra kerülő hulladék mértéke (ártalmatlanításra kerülő hulladék [t] / összes hulladék mennyisége [t])
- A kistérségben élők foglalkoztatottságának mértéke (kistérségben élő foglalkoztatottak száma [fő] / a foglalkoztatottak száma [fő])
- A fenntarthatósággal kapcsolatos tudásmegosztáson részt vett munkavállalók száma [fő]

„Bátor Nyírbátor” - Térségfejlesztési kapacitások megerősítése a Nyírbátori Kistérségben ÁROP- 1.1.5/C
A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósul meg.

Környezettudatos menedzsment és tervezés

- A szervezet környezeti szempontú tanúsítás szerint működik (EMAS, ISO 14001:2004, „Ökoiskola”, Zöld Óvoda)
- Fenntarthatósági Tervvel vagy Programmal (Local Agenda 21) rendelkezik (önkormányzatok esetén)

„Bátor Nyírbátor” - Téréségfejlesztési kapacitások megerősítése a Nyírbátori Kistérségben ÁROP- 1.1.5/C
A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósul meg.

Környezettudatos tevékenységek

- **Környezetvédelmi programjának felülvizsgálatát** és megvalósulásának dokumentálását vállalja (oktatási intézmények esetén a KNP felülvizsgálata)
- Rendelkezik **önkormányzati környezetvédelmi alappal** vagy vállalja annak létrehozását
- A szervezet rendszeres **környezeti teljesítményértékelésének bevezetése** (öko mérleg, környezeti teljesítmény index, ökohatékonysági értékelés, ISO 14031)
- **Környezeti auditok lefolytatása** (ISO 19011:2002)
- A fenntarthatósággal kapcsolatos **tudásmegosztáson** részt vett munkavállalók száma (a munkavállalók legalább 50%-át érinti)
- A termékfejlesztés során a várható környezeti hatások felmérése megtörténik és a fejlesztés ezek figyelembevételével valósul meg (**életciklus szemlélet** - MSZ EN ISO 14040:1998, **öko design** - ISO/TR 14062:2002-es technikai jelentés, **tiszta termelés** - TTinfo adatbázis, stb)
- A fejlesztés a környezeti hatások tekintetében a **hatásviselők számára kedvezőbb helyzetet eredményez** (megvalósíthatósági tanulmány)

„Bátor Nyírbátor” - Téréségfejlesztési kapacitások megerősítése a Nyírbátori Kistérségben ÁROP- 1.1.5/C
A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósul meg.

A létrejövő termék/szolgáltatást minősíti valamilyen elfogadott környezeti, fenntarthatósági minősítési rendszer szerint

- Környezetbarát Termék védjegy (Környezetbarát Termék Kht.)
- Európai Öko-címke (Környezetbarát Termék Kht.)
- Hu-Öko-01 (Biokontroll Hungária Ellenőrző és Tanúsító Kht.)
- Hu-Öko-02 (Hungária Öko Garancia Kft.)
- Zöld Szálloda (Magyar Szállodaszövetség)
- Erdei Iskola Szolgáltatás (OKM, KvVM, KOKOSZ)
- Ökoiskola, Zöld Óvoda – csak oktatási intézményfejlesztés esetén

„Bátor Nyírbátor” - Térségfejlesztési kapacitások megerősítése a Nyírbátori Kistérségben ÁROP- 1.1.5/C
A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósul meg.

Környezettudatos tevékenységek

- BAT technológiát alkalmaz
- A beszerzéseknél előnyben részesíti a környezeti szempontból előnyös termékeket
- Előnyben részesíti a környezeti menedzsment rendszerrel rendelkező beszállítókat, oktató, tanácsadó szervezeteket

„Bátor Nyírbátor” - Térségfejlesztési kapacitások megerősítése a Nyírbátori Kistérségben ÁROP- 1.1.5/C
A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósul meg.

Természetes térszerkezet megőrzése

- A projekt megvalósulás helye hátrányos helyzetű kistérségben található
- Barnamezős beruházás, természetvédelmi területet nem érint
- Zöldfelület fejlesztéssel jár

„Bátor Nyírbátor” - Térségfejlesztési kapacitások megerősítése a Nyírbátori Kistérségben ÁROP- 1.1.5/C
A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósul meg.

A fenntartható fejlődést szolgáló megvalósítás és fenntartás

- A fajlagos vízfelhasználás és energiafelhasználás csökkentése
- Csomagolóanyag mennyiségének csökkentése
- Jobb energetikai jellemzőkkel rendelkező épületek száma (7/2006 (V.24) TNM rendelet)
- Megújuló energiaforrások arányának növelése a teljes energiafelhasználáson belül (megújuló erőforrás felhasználás (KWh)/teljes energiafelhasználás (KWh))
- Hulladékmennyiség csökkentése
- Egészséges helyi- vagy bioélelmiszerek alkalmazása az étkezésben
- Környezeti szponzorálások (bevétellel rendelkező szervezetek éves bevételének 0,5%-a)

„Bátor Nyírbátor” - Térségfejlesztési kapacitások megerősítése a Nyírbátori Kistérségben ÁROP- 1.1.5/C
A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósul meg.

Miért fontos szempont a fenntarthatóság?

Saját, önző érdekünk környezetünk megóvása. Ha nem cselekszünk körültekintően, akkor utólagos anyagi áldozatokat kell majd hoznunk, elért anyagi eredményeinkből kell áldoznunk a károsodások kijavítására, amelyek ráadásul legtöbbször már nem képesek pótolni a veszteségeket.

Időt és pénzt takaríthatunk meg azzal, ha gondosan járunk el a tervezés során, s időben egyeztetjük elképzeléseinket a nyilvánossággal. Számos példa mutatja, **az érintettek elégedetlensége akadályozni fogja a projekt megvalósítását.**

Egyre többen veszik tekintetbe azt is, hogy az általuk választott termék, szolgáltatást kik, milyen körülmények között, hogyan állították elő. Nem szívesen vesznek igénybe olyan szolgáltatást vagy terméket, amelyről tudják, hogy a környezetvédelmi szempontok figyelmen kívül hagyásával, a környezet károsításával állították elő.

„Bátor Nyírbátor” - Térségfejlesztési kapacitások megerősítése a Nyírbátori Kistérségben ÁROP- 1.1.5/C
A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósul meg.

Szempontcsoportok

1. Mennyire teljesíti **a menedzsmentre** vonatkozó környezetvédelmi követelményeket? (0-4 pont)
2. Mennyire teljesíti **a projektekre vonatkozó általános** környezetvédelmi követelményeket? (0-4 pont)
3. Mennyire teljesíti a projektjének megfelelő specifikus követelményeket **a projekt tevékenységének jellege szerint?** (0-4 pont)
4. Mennyire teljesíti a projektjének megfelelő specifikus követelményeket **a projekt típusa szerint?** (0-4 pont)

„Bátor Nyírbátor” - Térségfejlesztési kapacitások megerősítése a Nyírbátori Kistérségben ÁROP- 1.1.5/C
A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósul meg.

A szempontcsoportok súlyozása

A fenntarthatósági szempontok értékelőtáblája a következőképp néz ki:

	Pontszám	Súly	Korrigált max. pontszám
Általános környezeti követelmények			
A menedzsmentre vonatkozó	0-4	0,30	1,20
A projekt megvalósítására vonatkozó	0-4	0,15	0,60
Projektspecifikus követelmények			
A projekt tevékenységének jellege szerint	0-4	0,40	1,60
A projekt típusa szerint	0-4	0,40	1,60
Összesen			5,00

Látható, hogy a mindegyik szempont-csoport fontos összetevője az összpontszámnak, de a projektspecifikus elemek a leghangsúlyosabbak.

„Bátor Nyírbátor” - Térségfejlesztési kapacitások megerősítése a Nyírbátori Kistérségben ÁROP- 1.1.5/C
A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósul meg.

Hogyan tudom a projektem sajátosságait megragadni?

- **Egyrészt „projekt-típusokat” kialakíthatunk az ágazati területek részletes bontásával:**
  - Mezőgazdaság
  - Erdészet
  - Halászat
  - Vidéki területek fejlesztése
  - Ipar
  - Turizmus – fizikai beruházás
  - Turizmus – nem fizikai beruházás
  - Közlekedési infrastruktúra
  - Telekommunikáció infrastruktúra
  - Energetikai infrastruktúra
  - Egészségügyi infrastruktúra
  - Oktatási infrastruktúra
  - Üzleti infrastruktúra
  - Környezeti infrastruktúra
  - Település-rehabilitáció
  - Humán erőforrás fejlesztés – A munkanélküliség kezelése
  - Humán erőforrás fejlesztés – Szociális beilleszkedés

„Bátor Nyírbátor” - Térségfejlesztési kapacitások megerősítése a Nyírbátori Kistérségben ÁROP- 1.1.5/C
A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósul meg.

Hogyan tudom a projektem sajátosságait megragadni?

- **Másrészt a projekt tevékenységének jellege szerint az alábbi kategóriákat különböztethetjük meg:**
  - Eszközbeszerzés
  - Magasépítés
  - Magasépítés-felújítás
  - Mélyépítés
  - Mélyépítés-felújítás
  - Képzés
  - Tanácsadás
  - Fejlesztés

„Bátor Nyírbátor” - Térségfejlesztési kapacitások megerősítése a Nyírbátori Kistérségben ÁROP- 1.1.5/C
A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósul meg.

Legyen Ön az értékelő!

1. Vegye elő a minden projektre vonatkozó általános **környezeti szempontok listáját**, mind a menedzsmentre, mind a tartalomra vonatkozó!
2. Egyenként vizsgálja meg, hogy az Ön fejlesztési elképzelése, illetve szervezeti felépítése és működése **milyen viszonyban áll az egyes szempontokkal!**
3. Ha úgy gondolja, hogy a kérdéses szempont Önt **nem érinti, írjon kérdőjelet** a szemponthoz. Ha úgy gondolja, hogy minden vonatkozásban **kielégítően kezeli** a felmerült szempontot, **értékelje négy ponttal**. Ha **nem kívánja kezelni a szempontot, vagy nem tudja kezelni, akkor értékelje nullával**. Érzékelje a saját maga számára, hogy a két lehetséges válasz között milyen módon elégíti ki a felvetett szempontot.
4. Gondolja végig még egyszer a kérdőjeles szempontokat! Összegezze az adott osztályzatokat, ha szükséges javítson a pályázatán!
6. Vegye elő a **specifikus szempontokat**, mind a projekt jellegére, mind a tevékenység típusára vonatkozókat!
7. Kövesse a megadott szempontokat, s hasonlóan az általános szempontokhoz, **értékelje, hogy milyen mértékben elégíti ki a felvetett szempontokat**. Írjon kérdőjelet azokhoz, amelyeket úgy ítél meg, hogy Önre nem vonatkoznak.
8. Gondolja végig a kérdőjeles szempontokat újra!
9. Összegezze az adott osztályzatokat, **ha szükséges javítson a pályázaton**.

„Bátor Nyírbátor” - Térségfejlesztési kapacitások megerősítése a Nyírbátori Kistérségben ÁROP- 1.1.5/C
A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósul meg.

Források az interneten

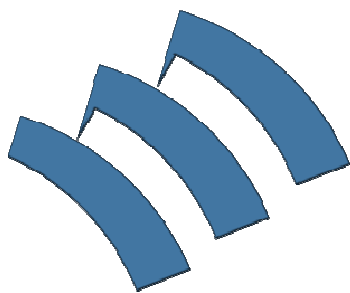
- Követendő legjobb példák: <http://www.emasnetwork.org/hu/projectinfo>
- ökoiskolák hálózatának honlapja – www.okoiskola.hu
- Útmutató a fenntarthatósági jelentések elkészítéséhez: www.globalreporting.org/Home/LanguageBar/Hungarian.htm (magyar nyelven)
- Segédlet az iskolák környezeti nevelési programjának elkészítéséhez. Az Oktatási Minisztérium kiadványa, 2004. <ftp://ftp.oki.hu/kornyezeti/kornyezetimintaprogramok-segedlet.pdf>
- A magyar „Környezetbarát Termék” minősítési rendszer és egyéb minősítő szervezetek honlapjai: www.kornyezetbarat-termek.hu, www.biokontroll.hu, www.okogarancia.hu, www.innovatext.hu
- Zöld Szállodák bírálati szempontjai a magyar szállodaszövetség honlapján: www.hah.hu/articles/index.php?id=52&sid=ajca14281185974176&lang=hu
- Információk és kapcsolatfelvételi lehetőség Az OKM és a KvVm által kialakított Zöld Óvoda rendszerrel kapcsolatban <http://www.zoldovoda.hu/index.php>
- Információk az erdei iskola minősítéséről: http://www.kokosz.hu/index.php?option=com_content&task=view&id=160&Itemid=79
- Zöld Iroda program a KÖVET honlapján: <http://www.kovet.hu/view/main/147.html>
- Információk a BAT technológiákról: www.ippc.hu

„Bátor Nyírbátor” - Térségfejlesztési kapacitások megerősítése a Nyírbátori Kistérségben ÁROP- 1.1.5/C
A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósul meg.

Köszönjük a figyelmet!

MEGAKOM

További információk:
Hajduné Májas Anikó

4400 Nyíregyháza
Kölcsey F. u. 28.
Tel: 42/409-482, 20/519-2694
Fax: 42/500-976

E-mail: majas@megakom.hu

www.megakom.hu

Stratégiai Tanácsadó Iroda
Development Consultants

„Bátor Nyírbátor” - Térségfejlesztési kapacitások megerősítése a Nyírbátori Kistérségben ÁROP- 1.1.5/C
A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósul meg.

